

Besöksrapport

Göta Ingenjörregemente Ing 2

2025-11-27

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som vi fick vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Pliktrådets besökare:
Joel Rehn
William Wennman

Allmänt

Göta ingenjörregemente, Ing 2, är förlagt på Eksjö garnison. Förbandet utbildar i nuläget 375 värnpliktiga på 2. grundutbildningskompaniet och 3. grundutbildningskompaniet. Förbandet utbildar även plutonsbefälslever med fullt försteg som rycker in i mars. Förbandet är unikt, då det är det enda i landet med fullständig inriktning på ingenjörstjänst.

Sammanfattning

Förbättringspunkter

- Öka efterlevnadsgraden av den sluttid som finns i schema och dagsprogram för att säkerställa de värnpliktigas möjlighet till meningsfull rekreation och fritid.
- Tillse att CLP-hantering sker på ett korrekt och säkert sätt.
- Utbilda de värnpliktiga inom disciplinanmälningar för att upprätthålla en god rättssäkerhet på förbandet.
- Utbilda de värnpliktiga i avvikelserapportering för att säkerställa att problem blir synliga i systemen och därmed kan hanteras både lokalt och centralt inom Försvarmakten.

Positiva exempel

- Införandet av kompanisjuksköterskor är uppskattad bland både värnpliktiga och befäl och är något som Pliktrådet uppmanar förbandet att förvalta.
- Medinflytandet fungerar överlag bra och de värnpliktiga upplever, i Pliktrådets uppfattning, en öppen dialog med befälen.

Innehåll

Arbetsmiljö och säkerhet	4
Materiel och personlig utrustning.....	4
Boendemiljö och vistelseutrymmen.....	5
Försvarshälsan.....	5
Fysisk belastning.....	5
Psykisk hälsa	6
Avbruten utbildning	6
Attityder och jargong	6
Värnpliktigas rättigheter och skyldigheter	6
Meningsfull utbildning	6
Rättstjänst	7
Information och mönstring	7
Medinflytande	7
Fritid	8
Resor.....	8
Soldathem	8

Arbetsmiljö och säkerhet

Pliktrådet uppfattar att de värnpliktiga överlag har låg kunskap om vad avvikelserapportering är, samt hur detta ska användas. Endast ett fåtal skyddsassistenter hade god förståelse för verktyget. Pliktrådet uppmanar därför förbandet att genomföra en bredare utbildningsinsats inom området, för att säkerställa att värnpliktiga vet hur de ska rapportera avvikelser och för att förbättra möjligheten att identifiera problem både lokalt och centralt.

De värnpliktiga har vid återkommande tillfällen ej haft tillgång till skyddshandskar vid vapenvård. Anledningen till detta ska vara att det ej finns tillräckligt med storlekar. De har inledningsvis även vårdat på liggunderlag, vilket har upphört efter det tagits upp genom förtroendespåret. Pliktrådet uppmanar förbandet att tillse att all form av CLP-hantering sker säkert och enligt de föreskrifter som finns tillgängliga.

Torkrummen upplevs av de värnpliktiga som undermåliga och fungerar inte som avsett när flertalet behöver torka sin utrustning samtidigt. Detta skapar i sin tur arbetsmiljöproblem, eftersom blöt materiel påverkar de värnpliktigas möjlighet att lösa sina uppgifter. Pliktrådet uppmanar förbandet att utreda och åtgärda bristerna, i samband med den planerade renoveringen.

“Mens i fält” utbildning har utbildats till de värnpliktiga kvinnorna genom NVK-forumet. Pliktrådet uppmanar att förbandet även utbildar inom ämnet för värnpliktiga män och specifikt värnpliktiga chefer för att få djupare förståelse för de olika förutsättningar värnpliktiga behöver i olika scenarion.

Garnisonen har ett tält som provisorisk matsal, då en ny matsal är under bebyggelse i nuläget. Den provisoriska matsalens kapacitet är otillräcklig för andelen värnpliktiga, vilket Pliktrådet har förståelse för. Det framkommer dock att kommunikationen kring när värnpliktiga skall äta ISO, respektive i matsalen ofta är bristfällig vilket i sin tur leder till onödiga pressade och stressade måltider. Pliktrådet uppmanar förbandet att kommunicera tydligare gällande mattiderna mellan olika plutoner för att undvika denna problematik, tills ny matsal finns på plats.

Materiel och personlig utrustning

De värnpliktiga har möjlighet att ansöka om det reglerade underklädesbidraget på 70 kronor per månad, vilket betalas ut löpande under utbildningsåret. Flera värnpliktiga kvinnor upplever dock att bidraget är otillräckligt och inte täcker de faktiska kostnaderna för privata underkläder. De efterfrågar därför antingen bredare utdelning av trosa lång eller ett högre bidrag, i nivå med vad som förekommer på vissa andra förband.

De värnpliktiga fick till en början ut olika andel underkläder, men omfördelade dessa så samtliga har 9 par.

Förbandsledningen uppger att man valt att tillämpa det reglerade, könsneutrala bidraget eftersom detta ligger i linje med gällande styrningar. Trots detta uppmanar Pliktrådet förbandet att överväga att betala ut en klumpsumma i början av utbildningen till de som har behov, vilket skulle ge bidraget en reell effekt. Pliktrådet driver även frågan centralt för att säkerställa att styrningarna blir adekvata och enhetliga inom hela Försvarsmakten.

De värnpliktiga upplever att känga 90B inte passar en stor del av dem och att detta orsakar omfattande fotproblem. Försvarshälsan bekräftar denna bild. Pliktrådet vill därav trycka på vikten på att dessa avvikelser rapporteras, så att statistik kommer in centralt vilket möjliggör genomförandet

av åtgärder. Som en tillfällig lösning får de drabbade använda känga 90 vinter. Möjlighet att byta till känga 08 finns inte då modellen saknas på förbandet.

I övrigt uttrycker de värnpliktiga att de är nöjda med den nya materielen. De som påbörjade sin utbildning i mars upplever att den innebär en tydlig förbättring jämfört med tidigare.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Logementen upplevdes som fräscha och väl fungerande av Pliktrådet. Det upplevs dock som en otillräcklig andel toaletter, då fyra ska räcka till ca 60 personer. De värnpliktiga vittnar även om att felrapporter tar lång tid att åtgärda, och delger ett exempel där en toalett slutade fungera i september och detta ej ännu åtgärdats.

Det finns dock endast ett dagrum för de två kompanierna, vilket motsvarar storleken av ett logement. De värnpliktiga upplever detta som otillräckligt, med tanke på andelen som ska nyttja det. Dagrummet har dessutom begränsade möjligheter till aktiviteter. Vid dialog med förbandsledningen framkom att ytterligare ett dagrum planeras i samband med renovering, vilket Pliktrådet ser positivt på. Pliktrådet uppmanar även förbandet att bättre utrusta det befintliga dagrummet för att öka dess användbarhet.

Försvvarshälsan

Försvvarshälsan på Eksjö garnison består av tre sjuksköterskor, en läkare, två fysioterapeuter, en psykolog samt en chefsköterska. När alla dessa är på plats anser de sig ha ett gott personalläge, men de noterar att en personalexpansion är nödvändig vid ökade värnpliktskullar.

Från och med i år har Försvvarshälsan infört systemet med kompanisjuksköterskor, vilket möjliggör sjukanmälan på plats varje morgon. Både Försvvarshälsan, befälslaget och de värnpliktiga ser detta som en positiv förändring, då det effektivt säkerställer att de värnpliktiga får snabb tillgång till god hälso- och sjukvård.

Försvvarshälsan uppger att de kan erbjuda vård till de värnpliktiga med kort notis och tillhandahåller dessutom flera olika vaccin för dem som önskar, bland annat TBE och influensa.

De vanligaste fysiska besvären som värnpliktiga söker vård för är luftvägsinfektioner och nageltrång. När det gäller psykisk hälsa är nedstämdhet och ångest de vanligaste problemen, och många som söker upplever svårigheter med att känna att de passar in i den militära miljön.

Fysisk belastning

De värnpliktiga upplever i stort att belastningstrappan inför baskerprovet har varit bra, med undantag för förarna. Förarna beskriver att de under åtta veckor haft omfattande lastbils-tjänst, vilket inneburit att de till stor del varit stillasittande. Detta har enligt dem lett till en överrepresentation av skador jämfört med befattningar som haft regelbunden marschträning.

Vid dialog med kompani- och plutonsledning framkommer att man avstått från att lägga in marschträning för förarna då man inte velat belasta dem med ytterligare kvällstjänst. Pliktrådet anser

dock att viss marschträning bör vara möjlig att genomföra även för denna grupp, eftersom övriga befattningar har hunnit genomföra detta inom ordinarie ramar.

Psykisk hälsa

På Ing 2 genomför både gruppchefer och soldater för närvarande 10 månaders värnplikt. Enligt de värnpliktiga innebär detta en hög press på gruppcheferna, vilket i sin tur påverkar deras psykiska hälsa. Denna belastning har även uppmärksammats av befälen. Inför kommande år planeras ett försteg för gruppcheferna, något som förbundet bedömer kommer att minska problematiken. Pliktrådet uppmanar förbundet att tills vidare vara särskilt uppmärksamma på gruppchefernas situation och undvika att lägga ett alltför stort ansvar på dem i ett tidigt skede av utbildningen.

Värnpliktskonsulent och psykolog finns tillgängliga med relativt kort varsel och har en välfungerande samordning. De värnpliktiga förtroendevalda uppger också att de har god kännedom om dessa stödresurser.

Avbruten utbildning

Under Pliktrådets besök låg andelen avbrott på ca 7,7 procent av andelen värnpliktiga. Denna statistik sticker ej ut och ligger ej över 10%, vilket brukar anses vara en varningsflagga. Majoriteten av dessa var på grund av psykiska besvär. Förbundet märker av att fler är pliktade mot sin vilja, jämfört med tidigare år.

Attityder och jargong

De värnpliktiga upplever jargongen som god överlag, med enskilda avträdelser. Dessa avsteg har i Pliktrådets uppfattning hanterats internt när de uppkommit.

Värnpliktigas rättigheter och skyldigheter

Majoriteten av de värnpliktiga har bristande kunskap om vad disciplinanmälningar är, när dessa används, samt vilka som innefattas av detta. Pliktrådet uppmanar förbundet att utbilda de värnpliktiga inom detta, så de har koll det lagrum de omfattas av.

De värnpliktiga har inte utsatts för några otillåtna frihetsinskränkningar. De har däremot blivit utsatta för kollektiva bestraffningar vid enskilda tillfällen. Detta har dock åtgärdats efter det lyfts genom medinflytandespåret. Dessa kollektiva bestraffningar har innefattat fysisk bestraffning exempelvis i form av att stå i plankan den tiden någon är sen. Pliktrådet kommer följa upp att detta fortsatt är fallet vid nästkommande besök.

Meningsfull utbildning

Pliktrådet uppfattar att de värnpliktiga överlag upplever sin utbildning som god och kvalitativ.

Grå arbetskraft har förekommit vid enskilda tillfällen då värnpliktiga fått bland annat plocka ogräs och fått åka och plocka skräp på kaserngården när de ej haft något att göra. Pliktrådet uppmanar

förbundet att upphöra med detta, då de värnpliktiga bör utbildas mot sitt syfte inom krigsorganisationen och ej användas till sådant som ej infaller inom ramen för detta.

Rättstjänst

Förbundet uppger att de får in runt 5–7 disciplinmälningar per år. Pliktrådet vill betona vikten av att kunskapen kring disciplinmälningssystemet ska vara välkänt på förbundet för att upprätthålla en god rättssäkerhet och undvika mörkertal i antalet förseelser. Därmed uppmanar Pliktrådet till repetitionsutbildning inom både disciplinsystemet och värnpliktigas rättigheter och skyldigheter.

Information och mönstring

Majoriteten av de värnpliktiga upplever att den information om befattning de fick höra på mönstringen ej stämmer överens med den utbildning de nu har. De som vid mönstringen fick höra att de skulle bli brosoldater fick ej bli det i realiteten, då denna befattning ej utbildas på Ing 2 under året, vilket de upplever ska ha sänkt motivationen hos dem. En del hade även fått höra att ingenjörstjänsten ej är fysiskt krävande, något som ej överensstämmer med individernas eller Pliktrådets uppfattning.

Det upplevs även att många befattningar har begränsat med information kring sig, och att det därmed är en onödig psykisk belastning med ovisshet inför inryck.

Förbundet har ej haft någon sorts informationsträff inför inryck, vilket de värnpliktiga uttrycker hade varit gynnsamt för både kunskap och förståelse för deras befattningar och grundutbildningen som helhet.

De värnpliktiga uttrycker även att det var otydligt vad som skulle packas inför inryck. De hade även önskat ett tydligare träningsprogram med mer befattningsspecifik träning och att förbundet skulle vara lättare att kontakta

Medinflytande

Plutonens timme samt kompani och förbandsnämnd hålls med korrekta tidsintervall och de värnpliktiga upplever att dessa forum har effekt och att befälen lyssnar in deras tankar.

NVK-funktionen anses fungera väl och genomförs en gång per månad. Standardförfarandet är att samtliga NVK-representanter deltar, och att det även är öppet för övriga kvinnor med intresse.

Skyddsassistenterna på förbundet har hittills inte deltagit i skyddsronder eller riskarbete inför övningar, men enligt förbundet kommer detta att påbörjas inom kort. Flera skyddsassistenter upplever dock att de inte får tillräcklig respons på de avvikelser och iakttagelser de lyfter. Pliktrådet vill betona skyddsassistenternas centrala roll i att upprätthålla en säker, inkluderande och fungerande verksamhet. Pliktrådet kommer därför att följa upp hur denna fråga har hanterats vid återbesöket under våren.

Förtroendepersonerna uttrycker ett behov av ytterligare utbildning i sitt uppdrag, helst i form av case-arbeten. Pliktrådet har vidarebefordrat detta behov till förbundets LMA tillsammans med lämpligt underlag för detta och kommer följa upp utförandet av denna utbildning vid nästkommande besök.

Det finns ett matråd på förbandet som genomför möten var tredje månad. Dessa är uppskattat bland de värnpliktiga, och de upplever att detta givit effekt.

Fritid

De värnpliktiga har tillgång till dags, vecko- och stomschema, men det upplevs att den utsatta sluttiden för dagen ofta ej efterlevs. Detta leder till att de värnpliktiga emellanåt får svårt att planera sin lediga tid, vilket i sin tur går ut över återhämtning och mående. Pliktrådet uppmanar därmed förbandet att vara mer transparanta med sluttider, och tänka efter för tydligt tidsåttag.

Resor

Pliktrådet bedömer att resorna till och från Eksjö i stort fungerar väl, särskilt då många av de värnpliktiga kommer från närområdet.

Det finns möjlighet att ansöka om resekostnadsersättning för dem som har behov av det, men flera värnpliktiga upplever processen som otydlig och svår att navigera. Pliktrådet uppmanar därför förbandet att tydliggöra tillvägagångssättet och ge bättre information om hur ersättningen söks, vilket kan underlätta de värnpliktigas resor avsevärt.

Soldathem

Eksjö soldathem upplevs som bra och fräscht av de värnpliktiga. Soldathemmet är beläget i direkt anknäytning till garnisonsområdet, vilket underlättar för spontana och återkommande besök. Soldathemmet är välutrustat med flertalet aktiviteter, bland annat musikrum och spelrum. I soldathemmet finns en shop för de värnpliktiga att handla i med varierat utbud.

Avslutning

Pliktrådet tackar för ett välplanerat och informativt besök. Vi uppskattar den goda dialogen med värnpliktiga, stödfunktioner och befäl. Vid nästkommande besök kommer vi bland annat följa upp CLP-hanteringen, kunskapen om disciplinänmälningar och avvikelserapportering.